๖๓๐

ที่ นศ ๐๐๒๓.๖/ว ๒๕๔๕

ถึง สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นอำเภอทุกอำเภอ และสำนักงาน/ที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง

ด้วยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นแจ้งว่า ได้รับแจ้งจากกรมควบคุมมลพิษว่า ได้จัดทำแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ และอยู่ระหว่างดำเนินการขับเคลื่อนแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ โดยได้จัดทำแนวทางการดำเนินงานขับเคลื่อนแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ในการนี้ กรมควบคุมมลพิษ ขอเผยแพร่แนวทางการดำเนินการดังกล่าว เพื่อใช้ในการขับเคลื่อนแผนการจัดการมลพิษฯ ไปสู่การปฏิบัติตามบทบาทภารกิจของหน่วยงานต่อไป

จังหวัดนครศรีธรรมราชพิจารณาแล้วเห็นว่า แนวทางการดำเนินงานขับเคลื่อนแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ เป็นประโยชน์ในการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษ จึงขอเผยแพร่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้ประโยชน์จากแนวทางการดำเนินการดังกล่าวให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับพื้นที่ต่อไป รายละเอียดตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จังหวัดนครศรีธรรมราช

๒๔ เมษายน ๒๕๖๖

สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด
กลุ่มงานบริการสาธารณะท้องถิ่นและประสานงานท้องถิ่นอำเภอ
โทร. ๐ ๗๕๓๕ ๖๑๔๔ ต่อ ๓๑ โทรสาร. ๐ ๗๕๓๕ ๖๓๗๕

"มานะ มานคร มาหาศรัทธา"

กรมควบคุมมลพิษ
POLLUTION CONTROL DEPARTMENT

แนวทางการดำเนินงานขับเคลื่อน
แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. 2566 - 2570

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

แนวทางการดำเนินงานขับเคลื่อนแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. 2566 - 2570

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

<u>ยุทธศาสตร์ที่ 1 การป้องกันและลดการเกิดมลพิษที่ต้นทาง</u>

สนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจทั้งภาคอุตสาหกรรม ภาคเกษตรกรรม ภาคบริการ ภาคการท่องเที่ยว ภาคพลังงาน และภาคการขนส่ง ให้ใช้ทรัพยากรในการผลิตอย่างคุ้มค่า ใช้เทคโนโลยีและกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนในทุกระดับให้มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการรักษาสิ่งแวดล้อม มีจิตสำนึกที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การบริโภคและการใช้ทรัพยากรที่พอดี

1. การผลิตภาคอุตสาหกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

<u>แนวทางการดำเนินงาน</u>

1) สนับสนุนให้เกิดการแข่งขันผลิตสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและมีมาตรการจูงใจให้ผู้ประกอบการผลิตสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดย (1) กำหนดมาตรการจูงใจเพื่อส่งเสริมการผลิตสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เช่น กำหนดมาตรการประเภทเงินทุนสนับสนุนหรือเงินกู้ปลอดดอกเบี้ยหรือดอกเบี้ยต่ำ เพื่อส่งเสริมให้โรงงานอุตสาหกรรมปรับปรุงกระบวนการผลิตให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะกลุ่มโรงงานอุตสาหกรรมประเภทขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ที่มีข้อจำกัดด้านทรัพยากร และต้องการการสนับสนุนด้านต่างๆ การลดภาษีสำหรับโรงงานอุตสาหกรรมที่มีกระบวนการผลิต/ผลิตสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (2) สนับสนุนด้านเทคโนโลยีสะอาดโดยเฉพาะกลุ่มสถานประกอบการขนาดเล็กและรายย่อย และ OTOP (3) สนับสนุนการเข้าถึงแหล่งวัตถุดิบที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมให้แก่สถานประกอบการขนาดเล็กและรายย่อย (4) สนับสนุนด้านการตลาดให้แก่สถานประกอบการขนาดเล็กและรายย่อย เพื่อให้วางจำหน่ายสินค้าในร้านค้าหรือห้างสรรพสินค้าเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงได้ง่าย เช่น ร้านสะดวกซื้อ ห้างสรรพสินค้า มินิมาร์ท เป็นต้น และ (5) เสริมสร้างความรู้และสนับสนุนให้สถานประกอบการผลิตสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อป้องกันปัญหาที่จะเป็นอุปสรรคทางการค้าของประเทศในอนาคต เช่น มาตรการของสหภาพยุโรป CBAM
2) สนับสนุนการผลิตบรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการขายและการตลาด รวมทั้งการสื่อสารสร้างความรู้ ความเข้าใจ เพื่อสนับสนุนให้เกิดการออกแบบ/การผลิตบรรจุภัณฑ์ที่สามารถง่ายต่อการคัดแยก การเก็บรวบรวม การขนส่ง และนำกลับมารีไซเคิล
3) สนับสนุนให้ใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด คุ้มค่า และนำกลับมาใช้ใหม่ ตามแนวคิดเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียวในพื้นที่ เพื่อสร้างเศรษฐกิจให้ชุมชน เช่น การสนับสนุนผู้ประกอบการให้นำวัสดุรีไซเคิลมาใช้ในการผลิต โดยพิจารณาสัดส่วนการนำวัสดุรีไซเคิลมาใช้ต่อผลิตภัณฑ์
4) สนับสนุนให้เกิดการลดการใช้สินค้าที่กำจัดยากและส่งเสริมการนำขยะไปใช้ประโยชน์
5) กำหนดสัญลักษณ์เพื่อสื่อสารสร้างความเข้าใจให้ผู้บริโภคได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับบรรจุภัณฑ์ที่ย่อยสลายได้ เพื่อให้เกิดการคัดแยกเมื่อทิ้ง อปท. จัดให้มีระบบรองรับการคัดแยกออกจากขยะประเภทอื่น เพื่อนำไปจัดการอย่างถูกวิธี เช่น การย่อยสลายทางชีวภาพในอุตสาหกรรม (Industrial compost) และพิจารณาส่งเสริมการลงทุนในระบบ Industrial Compost
6) พัฒนาระบบการทำทำเนียบการปลดปล่อยมลพิษและเคลื่อนย้ายมลพิษจากภาคอุตสาหกรรม (PRTR) ในพื้นที่เป้าหมาย

7) จัดทำ MOU ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนการผลิตสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เช่น สนับสนุนด้านการเงิน ด้านวิชาการ เป็นพี่เลี้ยงในการส่งเสริมให้ผู้ผลิตสินค้าสามารถดำเนินธุรกิจได้ด้วยตนเอง รวมทั้งเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการขายสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่องในหลากหลายช่องทาง

8) ส่งเสริมงานวิจัย เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อให้เกิดการคิดค้นผลิตภัณฑ์และบริการใหม่จากการนำของเสียกลับมาใช้ใหม่ และสนับสนุนการให้ความรู้แก่โรงงานอุตสาหกรรมอย่างต่อเนื่อง

9) ศึกษาการประเมินวัฏจักรชีวิตของผลิตภัณฑ์ (Life Cycle Assessment : LCA) ของบรรจุภัณฑ์ชนิดต่างๆ

2. การผลิตภาคเกษตรกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

<u>แนวทางการดำเนินงาน</u>

1) ส่งเสริมการทำเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีมาตรการส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจให้ผู้ผลิตภาคการเกษตรปรับเปลี่ยนทำการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เช่น ให้สินเชื่อดอกเบี้ยพิเศษสำหรับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ เป็นต้น

2) ส่งเสริมการทำแนวปฏิบัติที่ดีด้านสิ่งแวดล้อมมาใช้ในการเกษตรและส่งเสริมการใช้สารทดแทนสารเคมีในการเพาะปลูก

3) ปรับเปลี่ยนระบบการเกษตรให้มีมาตรฐาน มีประสิทธิภาพ และมีมูลค่าสูงด้วยการนำงานวิจัย เทคโนโลยีและนวัตกรรม มาสนับสนุนการยกระดับการผลิตให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น มีผลผลิตและสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพสูง ทำการเกษตรปลอดภัย และเพิ่มความหลากหลายในการผลิตสินค้าทางการเกษตร

4) ส่งเสริมให้มีการนำพืช ผลผลิต และวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรไปสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่ม เพื่อสร้างรายได้ให้เกษตรกรในช่วงเก็บเกี่ยวและหลังการเก็บเกี่ยวผลผลิต โดย (1) ร่วมมือกับภาคเอกชนขับเคลื่อนมาตรการลดการเผาในที่โล่งให้ชัดเจน โดยใช้กลไกทางการตลาด การสนับสนุนเทคโนโลยี การรวมกลุ่มจัดการเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ส่งเสริมการพัฒนาและดำเนินการต่อยอดขยายผลในการใช้เศษวัสดุทางการเกษตรให้เกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจ (2) ส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกรรายย่อยในการเก็บและนำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรในช่วงเก็บเกี่ยวและหลังการเก็บเกี่ยวผลผลิตเพื่อแปรรูปหรือสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์สินค้าและกระตุ้นการตลาดเพื่อสร้างรายได้เสริมให้เกษตรกร เช่น การแปรรูปเป็นปุ๋ยอินทรีย์สำเร็จรูป บรรจุถุง การสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์เครื่องประดับ เครื่องใช้สอยและของตกแต่งบ้าน

5) บูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่กำกับดูแลเพื่อผลักดันให้เลิก/ลดการนำเข้าและใช้สารเคมีปราบศัตรูพืช สารบำรุงดินและพืชที่ไม่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและก่อให้เกิดการตกค้างในผลผลิตทางการเกษตรและสิ่งแวดล้อม

6) ขับเคลื่อนโครงการนำร่องในการทำการเกษตรโดยใช้หลัก Bio-Circular-Green Economy ด้วยการบูรณาการการทำงานกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่ (Area based)

7) ส่งเสริมการวิจัย พัฒนา เทคโนโลยี และนวัตกรรมปรับปรุงกระบวนการผลิตสู่ระบบการผลิตสีเขียวและการผลิตที่ยั่งยืน ยกระดับกระบวนการผลิตด้วยการใช้เทคโนโลยีขั้นสูง ลดการสูญเสียระหว่างการผลิตและลดการเกิดขยะอาหาร

3. การท่องเที่ยวและธุรกิจบริการต่อเนื่องที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

<u>แนวทางการดำเนินงาน</u>

1) กำหนดมาตรการ แนวทางส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เช่น ลดการนำสินค้ากำจัดยากเข้าไปในแหล่งท่องเที่ยว ส่งเสริมการลด คัดแยกขยะในแหล่งท่องเที่ยว
2) กำหนดมาตรการ ห้ามใช้โฟมเป็นภาชนะบรรจุอาหารในสถานที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวที่มีความอ่อนไหว เช่น พื้นที่เกาะ พื้นที่ชายหาด และพื้นที่ชายฝั่งทะเล
3) ส่งเสริมการท่องเที่ยวยั่งยืนและการท่องเที่ยวสีเขียว สร้างการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ เช่น Happy Model ส่งเสริมการท่องเที่ยวยั่งยืน การท่องเที่ยวสีเขียว ด้วยการใช้หลักเศรษฐกิจหมุนเวียนและการปล่อยคาร์บอนสุทธิเป็นศูนย์ นำหลักการการรองรับของพื้นที่ (Carrying Capacity) มาใช้การบริหารจัดการพื้นที่ท่องเที่ยว
4) สร้างความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยเฉพาะในพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ให้จัดระบบการบริหารจัดการขยะตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง และปลายทางให้สอดคล้องกัน
5) สร้างความร่วมมือกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เช่น สมาคมโรงแรม การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) วิสาหกิจชุมชนด้านการท่องเที่ยว คัดเลือกพื้นที่นำร่องเพื่อส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำ ส่งเสริมการบริการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นทางเลือกให้แก่นักท่องเที่ยว
6) สร้างความร่วมมือกับองค์กรต่างประเทศ องค์การระหว่างประเทศ ในการส่งเสริมให้โรงแรมดำเนินธุรกิจตามหลักเกณฑ์การเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มที่มีคุณภาพสูง

4. การคมนาคมขนส่งและการใช้พลังงานที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

<u>แนวทางการดำเนินงาน</u>

1) ส่งเสริมการเดินทางที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การเดินทางด้วยระบบขนส่งมวลชน โดยเชื่อมโยงโครงข่ายเส้นทางการเดินทางให้เกิดความสะดวก ปลอดภัย และมีค่าใช้จ่ายต่ำ เช่น รถยนต์โดยสารสาธารณะ รถไฟฟ้า หรือการใช้จักรยาน การเดิน เป็นต้น
2) บูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานเพื่อส่งเสริมการใช้รถยนต์ที่มีมลพิษต่ำ การลดภาษีรถยนต์ไฟฟ้า สนับสนุนการผลิตรถยนต์ไฟฟ้า เพิ่มสถานีชาร์ตรถยนต์ไฟฟ้าในสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง และบริเวณอื่น เช่น ห้างสรรพสินค้า สถานที่ราชการ ให้ครอบคลุมทุกพื้นที่เป้าหมาย โดยเฉพาะพื้นที่เมือง พื้นที่ที่มีปัญหาวิกฤตฝุ่นละออง เช่น การใช้มาตรการทางภาษี การใช้มาตรการส่งเสริมการลงทุน มาตรการทางการตลาด การมีระบบประกันคุณภาพสินค้า เป็นต้น
3) ประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการใช้ Solar Rooftop ในภาคชุมชนและบริการด้านการท่องเที่ยว ภาคเกษตร และภาคอุตสาหกรรม
4) เพิ่มการศึกษาและเผยแพร่ข้อมูลให้สาธารณชนได้รับทราบการสนับสนุนกิจการเกี่ยวกับการจัดการวัสดุจากแบตเตอรี่รถยนต์ไฟฟ้า และ Solar Cell ที่เสื่อมสภาพหรือหมดอายุการใช้งาน
5) ส่งเสริมการใช้น้ำมันเชื้อเพลิงชีวภาพที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมตามแผนย่อยรายสาขาด้านการบริหารจัดการน้ำมันเชื้อเพลิง (Oil Plan)

6) พัฒนาโครงข่ายระบบขนส่งสาธารณะที่ปล่อยคาร์บอนต่ำและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมให้ครอบคลุมเส้นทางหลักทั่วประเทศ

7) บังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดในการตรวจสอบการปล่อยมลพิษจากรถโดยสารสาธารณะ รถราชการเพื่อเป็นแบบอย่างให้ภาคเอกชน ภาคประชาชนปฏิบัติตาม

8) สนับสนุนการใช้พลังงานสะอาด พลังงานหมุนเวียน และพลังงานทางเลือก

5. การส่งเสริมการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

<u>แนวทางการดำเนินงาน</u>

1) เพิ่มรายการและปริมาณสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในตลาดและขยายระบบการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยดำเนินการ

1.1) รวบรวม จัดทำรายชื่อสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ในตลาด เพื่อเข้าสู่ระบบการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงาน/องค์กร

1.2) กำหนดประเภทสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมที่จะนำเข้าสู่บัญชีรายชื่อสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมที่ภาครัฐต้องการส่งเสริม

1.3) สร้างแรงจูงใจ/สิทธิพิเศษสำหรับผู้ที่ยื่นขอการรับรองสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

1.4) จัดกิจกรรมให้ความรู้ สร้างความเข้าใจแก่ผู้ผลิต ผู้จัดจำหน่ายเกี่ยวกับการรับรองฉลากสิ่งแวดล้อม เพื่อส่งเสริม สนับสนุนการผลิต จำหน่าย และซื้อสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

2) กำหนดมาตรการ/ระเบียบเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ เพื่อสนับสนุนการจัดซื้อสินค้าหรือบริการที่มีมลพิษต่ำ

3) สื่อสาร ประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้ในการผลิตสินค้าและบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและประโยชน์ที่ได้รับจากการผลิตและการบริโภคสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ผ่านช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย เช่น สื่อสังคมออนไลน์ เครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทสม.) เครือข่ายสิ่งแวดล้อมอื่นๆ และติดตามประเมินผลการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของภาคประชาชนในการบริโภคสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

4) ส่งเสริมการจัดงานแสดงสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมตามแต่ละภูมิภาค โดยจัดให้มีสินค้าหลากหลายประเภท อาทิ สินค้าที่ใช้ในชีวิตประจำวัน สินค้าสำหรับองค์กร เพื่อสร้างทางเลือกให้แก่ประชาชนและผู้บริโภคในการเลือกใช้สินค้าได้ในระดับพื้นที่ และส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมในการดูแลสิ่งแวดล้อมตั้งแต่ต้นทาง

5) สร้างแรงจูงใจให้ผู้บริโภคใช้สินค้าและบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมผ่านการทำระบบเก็บสะสมคะแนนหรือนำใบเสร็จมาลดหย่อนภาษีประจำปีแก่ผู้บริโภคและผู้ใช้บริการ

6) ขับเคลื่อนการรณรงค์การงดแจกถุงพลาสติกจากร้านค้าในระดับชุมชนผ่านโครงการต่างๆ เช่น โครงการร้านค้าเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

7) สนับสนุนการสร้างชุมชนต้นแบบที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยการส่งเสริมการใช้วัสดุจากธรรมชาติที่ย่อยสลายได้และผลิตใช้ภายในท้องถิ่นเพื่อเป็นอัตลักษณ์และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมดั้งเดิม เพื่อดึงดูดการท่องเที่ยวในแต่ละพื้นที่ รวมทั้งสนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วม เพื่อให้เกิดรายได้จากการท่องเที่ยวและธุรกิจเกี่ยวเนื่อง

8) ส่งเสริมให้เกิดการสร้างตลาดเพื่อรองรับนวัตกรรมสินค้าและบริการที่ใช้หลักการ BCG เพื่อให้เกิดสิทธิประโยชน์ในการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการมีฉลากที่แสดงการใช้หลักการเศรษฐกิจหมุนเวียน เศรษฐกิจสีเขียว การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในการแข่งขันสำหรับการผลิตดังกล่าว

9) พัฒนาแนวทาง รูปแบบ วิธีการประเมินผลกระทบที่ลดลงจากการผลิตและบริโภคสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

10) บูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดการศึกษาวิจัยและผลิตสินค้าอุปกรณ์ที่ใช้พลังงานสะอาดเพื่อให้มีราคาถูกลง ให้เกิดการใช้ในครัวเรือน รวมทั้งการสร้างกลไกการตลาด เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงและสามารถใช้งานได้

11) ส่งเสริมการลงทุนจากบริษัทเคมีภัณฑ์ที่มีเทคโนโลยีที่สามารถผลิตสารทดแทนเคมีหรือมีนวัตกรรมในการดักจับ CO_2 และแปลงมาเป็นสารประกอบที่ใช้ในผลิตภัณฑ์

12) ยกระดับการผลิตสินค้าและบริการที่นำหลัก BCG มาใช้สู่มาตรฐานการผลิตที่ยั่งยืน โดยส่งเสริมการใช้นวัตกรรมสีเขียว การเงินสีเขียว และระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน

13) ส่งเสริมให้หน่วยงานเข้าร่วมโครงการสำนักงานสีเขียว (Green Office) เพื่อส่งเสริมและกระตุ้นให้บุคลากรปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและมีส่วนร่วมในการลดการใช้พลังงานและทรัพยากร ลดการเกิดของเสียและดำเนินกิจกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

14) สร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐในระดับกรมเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานสำนักงานสีเขียวในรูปแบบการประเมินตนเองของทั้งองค์กร

<u>ยุทธศาสตร์ที่ 2 เพิ่มประสิทธิภาพในการบำบัด กำจัดของเสีย และควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด</u>

ให้ความสำคัญกับการจัดการมลพิษที่เกิดขึ้นจากแหล่งกำเนิด การจัดให้มีระบบจัดการของเสีย ทั้งจากภาคอุตสาหกรรม ภาคเกษตรกรรม ภาคชุมชน ภาคการบริการ ภาคการท่องเที่ยว ภาคพลังงาน ภาคการขนส่ง โดยครอบคลุมการจัดการทั้งขยะมูลฝอย ของเสียอันตราย มูลฝอยติดเชื้อ กากอุตสาหกรรม สารอันตราย น้ำเสีย และมลพิษทางอากาศ

1. การจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ของเสียอันตรายชุมชน และมูลฝอยติดเชื้อ

<u>แนวทางการดำเนินงาน</u>

1) การจัดการขยะมูลฝอยชุมชน

1.1) ขับเคลื่อนการดำเนินงานตามมาตรการลด คัดแยกขยะในหน่วยงานภาครัฐอย่างต่อเนื่อง

1.2) ขับเคลื่อนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีระบบคัดแยก เก็บรวบรวมขนส่งขยะมูลฝอยรูปแบบใหม่ที่สอดคล้องกับระบบกำจัดปลายทาง

1.3) ผลักดันให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกาศและบังคับใช้ข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติให้ประชาชนคัดแยกขยะ ณ แหล่งกำเนิด รวมทั้งมีมาตรการสร้างแรงจูงใจให้คัดแยกขยะ ณ แหล่งที่กำเนิด เช่น โครงการทิ้งขยะแลกแต้มในสถาบันการศึกษา วัด ห้างสรรพสินค้า เป็นต้น

1.4) ขับเคลื่อนการดำเนินงานการจัดการขยะอาหารตามมาตรการ แนวทางที่กำหนด และพัฒนาองค์ความรู้ ด้านการลดและใช้ประโยชน์ขยะอาหารในกลุ่มผู้จำหน่าย ผู้ประกอบอาหาร และผู้บริโภค

1.5) พัฒนาเครือข่ายและระบบผู้รับช่วงต่อหรือผู้ใช้ประโยชน์จากอาหารส่วนเกิน (Exceed Food) ไม่ให้เป็นขยะอาหาร (food waste)

1.6) พัฒนาการบริหารจัดการขยะบนเกาะ (เกาะทั่วประเทศ)

1.7) ส่งเสริมให้เกิดการนำขยะมูลฝอยไปเป็นพลังงาน

1.8) สร้างระบบเครือข่ายเอกชน/ผู้ประกอบการที่รับซื้อผลิตภัณฑ์ Recycle Upcycle เพื่อให้สามารถเข้าสู่ระบบตลาดได้

1.9) เสริมสร้างศักยภาพการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่ห่างไกล ที่ไม่มีระบบเก็บขน-ระบบเก็บขนยังไปไม่ถึง/สถานที่กำจัดขยะ มูลฝอยที่บุกรุกพื้นที่ป่า/ไม่มีระบบกำจัดขยะมูลฝอยให้เกิดการจัดการที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ

1.10) ศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบขยะมูลฝอยในสถานที่กำจัดที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในภาพรวมของประเทศ

1.11) เพิ่มประสิทธิภาพการขับเคลื่อนการจัดการขยะในระดับจังหวัด โดยการวิเคราะห์สถานการณ์ ประเด็นปัญหา กำหนด Roadmap และแนวทางการแก้ไขให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่และสนับสนุน การขับเคลื่อนการดำเนินงานในระดับจังหวัด/ท้องถิ่น

1.12) ยกระดับสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ

1.13) ปรับปรุงข้อมูลระบบสารสนเทศและการรายงานสถานการณ์การจัดการขยะมูลฝอย สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยและปริมาณการลดก๊าซเรือนกระจกของประเทศ

1.14) ประเมินความเสี่ยงสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยและติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำบริเวณโดยรอบสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย

1.15) ศึกษาความเป็นไปได้ในการส่งเสริมรูปแบบการบริหารจัดการโรงไฟฟ้าจากขยะขนาดกลาง พร้อมสถานีขนถ่ายขยะ เพื่อให้มีปริมาณขยะเพียงพอในการดำเนินงานโรงไฟฟ้า

1.16) สนับสนุน/ส่งเสริมการแปรรูปขยะเป็นพลังงาน (Waste to Energy ; WtE) รวมทั้งการพัฒนาโรงงานต้นแบบ ตลอดจนการให้สิทธิประโยชน์ด้านภาษี/เงินสนับสนุน

1.17) กำหนดนโยบาย Zero Waste to Landfill โดยใช้หลักผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย (Polluter Pay Principles : PPP) และสนับสนุนผู้ประกอบการที่ดำเนินการโดยลดหย่อนภาษีต่อตันของที่มีการนำออกจากบ่อขยะหรือสิ่งแวดล้อม

2) การจัดการขยะพลาสติก

2.1) ขับเคลื่อนการดำเนินการจัดการขยะพลาสติกตามแผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะพลาสติก ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566-2570)

2.2) กำหนดนโยบายให้สถานที่ราชการทุกแห่งงดการใช้โฟมและลดหรืองดการใช้ถุงพลาสติก โดยเฉพาะพลาสติกที่ใช้ครั้งเดียว

2.3) สร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับกลุ่มเป้าหมาย ชุมชน สถาบันการศึกษาในการจัดการขยะมูลฝอยที่ต้นทางโดยใช้หลักการ 3R ลดการใช้สินค้ากำจัดยากและการนำขยะไปใช้ประโยชน์ ตาม Roadmap การจัดการขยะพลาสติก พ.ศ. 2561 – 2573 เพื่อลดขยะที่ต้นทางและให้สอดคล้องกับหลักเศรษฐกิจหมุนเวียน

2.4) กำกับดำเนินงานให้เป็นไปตามมาตรการกำกับการนำเข้าเศษพลาสติก และมาตรการลดผลกระทบจากการห้ามนำเข้าฯ

2.5) ติดตามตรวจสอบการประกอบกิจการของโรงงานพลาสติกที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมาย

3) การจัดการขยะบรรจุภัณฑ์

3.1) วางรูปแบบ แนวทางการจัดการขยะบรรจุภัณฑ์ ภายใต้หลักการความรับผิดชอบของผู้ผลิต (Extended Producer Responsibility : EPR)

3.2) ยกร่างกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมเศรษฐกิจหมุนเวียนในการจัดการขยะบรรจุภัณฑ์

3.3) กำหนดนิยามบรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมให้สอดคล้องกับหลักการ Reduce Reuse และ Recycle โดยเน้นบรรจุภัณฑ์ที่มีการออกแบบให้ง่ายต่อการ Recycle ใช้ซ้ำได้ดี และบรรจุภัณฑ์ที่ลดการใช้จำนวนบรรจุภัณฑ์ลงได้

4) การจัดการของเสียอันตรายชุมชน

4.1) ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการตามรูปแบบการจัดการของเสียอันตรายจากชุมชนและมีระบบติดตามผล

4.2) ถ่ายทอดองค์ความรู้และให้คำแนะนำแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการของเสียอันตรายจากชุมชน ร้านรับซื้อของเก่า และสถานถอดแยกซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในการถอดแยกซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์

4.3) สนับสนุนให้หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนดำเนินงานภายใต้บันทึกความร่วมมือ (MOU) ไม่รับซื้อวัสดุมีค่าจากการเผาซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้า-อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ และติดตามผลการดำเนินงาน

4.4) พัฒนาระบบการแลกเปลี่ยนของเสีย เพื่อนำไปใช้เป็นวัตถุดิบ/สารตั้งต้นในการประกอบกิจการในลักษณะ Circular Economy

4.5) ปรับปรุงกฎหมายและหลักเกณฑ์การจัดการมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนให้ครอบคลุมการจัดการของเสียอันตรายจากสถานประกอบการขนาดเล็กที่ไม่เข้าข่ายโรงงาน รวมถึงพัฒนาหลักเกณฑ์ด้านสุขลักษณะในการถอดแยกซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในร้านรับซื้อของเก่า ตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข

4.6) ทบทวน ผลักดันการออกร่างพระราชบัญญัติการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ และการจัดทำอนุบัญญัติ

4.7) จัดเตรียมระบบฐานข้อมูลเพื่อรองรับการดำเนินการตามร่างพระราชบัญญัติการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์

5) การจัดการมูลฝอยติดเชื้อ

5.1) พัฒนาและปรับปรุงระบบบริหารจัดการมูลฝอยติดเชื้อ (E-manifest) รวมทั้งขับเคลื่อนการใช้งานระบบฯ

5.2) ขับเคลื่อนและยกระดับการจัดการให้ได้มาตรฐานการจัดการมูลฝอยในสถานบริการการสาธารณสุข และมาตรฐานกิจการให้บริการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อให้ครอบคลุมทุกแหล่งกำเนิด

2. การจัดการกากอุตสาหกรรม

1) กำกับดูแลโรงงานที่ได้รับอนุญาตในการบำบัดกำจัดกากอุตสาหกรรมให้ดำเนินการตามมาตรฐาน กฎระเบียบ และกฎหมายที่กำหนด

2) มีระบบการควบคุมตรวจสอบโรงงานให้บำบัดกำจัดของเสียอุตสาหกรรมให้ถูกต้อง ไม่ให้มีการลักลอบทิ้งหรือระบายของเสียออกสู่สิ่งแวดล้อม

3) สนับสนุนการนำของเสียมาใช้เป็นเชื้อเพลิงทดแทน การใช้เป็นเชื้อเพลิงผสม และการเผาเพื่อเกิดพลังงาน

4) พัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมสนับสนุนการลดและหมุนเวียนการใช้ทรัพยากรและเพิ่มมูลค่าของเสียและกากอุตสาหกรรม

5) พัฒนายกระดับมาตรฐานโรงงานรับบำบัด/กำจัดกากอุตสาหกรรม เพื่อเพิ่มศักยภาพการจัดการให้เป็นไปตามมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับในระดับสากล

6) ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนของเสีย (Waste Exchange) ในรูปแบบ Symbiosis ภายในระบบปิด (Close – loop System) เพื่อติดตามการเคลื่อนย้ายของเสียผ่าน Platform หรือ Block chain กลาง ควบคู่ระบบติดตาม (Tracking System) ที่มีประสิทธิภาพ

7) บูรณาการเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาเทคโนโลยีการออกแบบเชิงนิเวศ การจัดการของเสีย การพัฒนาธุรกิจ และการแลกเปลี่ยนวัสดุเหลือใช้ระหว่างธุรกิจและอุตสาหกรรม

8) ผลักดันมาตรฐานสำหรับผลิตภัณฑ์รีไซเคิล (Recycle Standard) เพื่อส่งเสริมการนำของเสียภาคอุตสาหกรรมกลับมาใช้ประโยชน์ตามหลักเศรษฐกิจหมุนเวียน

9) ขยายขอบเขตความรับผิดชอบ (Liability) ของโรงงานอุตสาหกรรมผู้ก่อกำเนิดครอบคลุมตลอดทั้งวงจรชีวิต (Life cycle) ของของเสีย ตั้งแต่การเกิดของเสีย ตลอดจนการบำบัดกำจัด

10) สนับสนุนการแก้ไขปัญหาและผลกระทบจากการลักลอบทิ้งกากของเสียอุตสาหกรรม โดยจัดให้มีระบบข้อมูลสารอันตรายนำไปสู่การสืบค้นผู้ก่อมลพิษ และแนวทางการฟื้นฟู/เยียวยากรณีได้รับผลกระทบรุนแรง

11) ขับเคลื่อนกลไกการสร้างการรับรู้และการป้องปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับการลักลอบทิ้งจากภาคอุตสาหกรรมผ่านความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่มีบทบาทในการบังคับใช้กฎหมาย ตลอดจนควบคุม/กำกับดูแลและการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังกับผู้ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย

12) พัฒนาระบบฐานข้อมูลบัญชีรายการกากอุตสาหกรรม (Waste Profile) ที่มีประสิทธิภาพ สามารถประมวลผลและติดตามตรวจสอบได้อย่างรวดเร็ว

13) แก้ไข/ปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบที่เป็นอุปสรรค เพื่อเพิ่มขีดความสามารถภาครัฐในการกำกับดูแลอย่างรัดกุมมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีและนวัตกรรมในอนาคต

14) สร้างเครือข่ายหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ทั้งภายในและต่างประเทศ เพื่อสนับสนุนด้านวิชาการและนวัตกรรมการรีไซเคิล (Upcycling) รองรับของเสียที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีในอนาคต (Disruptive Technology) เช่น ซากเซลล์แสงอาทิตย์ (Solar cell) ซากยานยนต์ (End of Vehicle: ELV) แบตเตอรี่ลิเทียม ไอออน (Lithium-ion) เป็นต้น

3. การจัดการสารอันตรายในภาคเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม

1) ลดการใช้สารเคมี ส่งเสริมการใช้สารชีวภาพ/สมุนไพรกำจัดศัตรูพืช หรือใช้วิธีธรรมชาติแทน เพื่อสนับสนุนการทำเกษตรอินทรีย์หรือเกษตรปลอดสารเคมี และส่งเสริมการทำการเกษตรยั่งยืนและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

2) สร้างองค์ความรู้และสื่อสารให้ความรู้ในการลดการใช้สารอันตราย และการจัดการสารอันตรายในภาคเกษตรกรรมและภาคอุตสาหกรรมอย่างถูกต้อง

3) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการจัดเก็บและกำจัดทำลายสารอันตรายทางการเกษตรและอุตสาหกรรมที่คงค้างเสื่อมสภาพและซากบรรจุภัณฑ์สารเคมีที่ใช้แล้วและสื่อสารให้ความรู้ผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ดำเนินการให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ

4) กำหนดให้มีจุดจัดเก็บรวบรวมซากบรรจุภัณฑ์สารเคมีที่ใช้แล้วให้ครอบคลุมพื้นที่ทางการเกษตรเพื่อนำไปกำจัดให้ถูกต้อง

5) ติดตามตรวจสอบเฝ้าระวังพื้นที่เสี่ยงต่อการปนเปื้อนมลพิษสู่สิ่งแวดล้อม บ่งชี้พื้นที่ปนเปื้อนจากกิจกรรมต่างๆ และจัดทำมาตรการแก้ไขปัญหาพื้นที่ที่มีการปนเปื้อนและพื้นที่ที่มีความเสี่ยงสูง

6) ส่งเสริมการวิจัยการใช้เทคโนโลยีชีวภาพเพื่อลดการใช้สารอันตราย

4. การจัดการน้ำเสียชุมชน

<u>แนวทางการดำเนินงาน</u>

1) ทบทวน ศึกษา สถานการณ์ระบบการจัดการน้ำเสียและจัดทำเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายในแนวทางการจัดการน้ำเสีย

2) ขับเคลื่อนการดำเนินงานภายใต้แผนปฏิบัติการยกระดับคุณภาพน้ำในพื้นที่ต่างๆ โดยเฉพาะพื้นที่ลุ่มน้ำแม่กลอง ท่าจีน

3) ขับเคลื่อนการดำเนินงานเพื่อยกระดับคุณภาพน้ำในพื้นที่เกาะและบริเวณชายฝั่ง

4) ให้คำแนะนำกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการน้ำเสีย

5) สร้างความรู้ ความเข้าใจในการลดการปล่อยของเสียลงสู่แหล่งน้ำ สนับสนุนให้ภาคประชาชน คัดแยกขยะเศษอาหาร น้ำมันใช้แล้ว หรือนำนวัตกรรมอย่างง่ายมาใช้ในครัวเรือน เช่น ติดตั้งถังดักไขมัน เพื่อลดและบำบัดน้ำเสีย ณ แหล่งกำเนิดและลดน้ำเสียจากครัวเรือน

6) ส่งเสริมให้แหล่งกำเนิดติดตั้งระบบบำบัดน้ำเสียสำเร็จรูปที่มีประสิทธิภาพสูง

7) ส่งเสริมให้บ้านเรือน/อาคารติดตั้งถังดักไขมัน และให้ความรู้ในการบำรุงรักษาอย่างต่อเนื่อง

8) เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการน้ำเสียจากแหล่งกำเนิดประเภทฟาร์มสุกร การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ที่ดินจัดสรร อาคารประเภท ค และสถานประกอบการขนาดเล็ก

9) สร้างความรู้ ความเข้าใจ ให้คำแนะนำการจัดการน้ำเสียจากแหล่งกำเนิดประเภทต่างๆ

10) พัฒนาเทคโนโลยีเพิ่มประสิทธิภาพระบบบำบัดน้ำเสียชุมชนและส่งเสริมการนำน้ำทิ้งมาใช้ประโยชน์

11) สร้างมาตรการเพื่อให้เกิดแรงจูงให้ภาคประชาชนแยกไขมันก่อนทิ้งและนำไขมันไปส่งกำจัดเพื่อลดความสกปรกในน้ำทิ้ง โดยบูรณาการความร่วมมือกับสถานประกอบการสถานีน้ำมันเชื้อเพลิง ร้านสะดวกซื้อ เพื่อเป็นจุดรวบรวมการนำไขมันไปส่งกำจัด

12) พัฒนารูปแบบธุรกิจที่มีการนำน้ำเสียกลับมาใช้ประโยชน์สอดคล้องกับหลักการเศรษฐกิจหมุนเวียน และการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

13) ติดตามประเมินผลระบบบำบัดน้ำเสียรวมและระบบบำบัดน้ำเสียแบบกลุมอาคาร เพื่อวิเคราะห์และจัดทำเป็นข้อเสนอแนวทางการบริหารจัดการระบบรวบรวมและระบบบำบัดน้ำเสียรวมชุมชน ใหมีประสิทธิภาพ

14) ติดตามตรวจสอบและให้มีการรายงานผลการติดตั้งและเดินระบบบำบัดน้ำเสียของอาคารตามมาตรา 80

15) ฟื้นฟูระบบบำบัดน้ำเสียที่ก่อสร้างเสร็จแล้วให้สามารถใช้ประโยชน์ได้

16) เตรียมความพร้อมให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดทำโครงการเพื่อเสนอขอรับงบประมาณในการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชนในพื้นที่เป้าหมาย การกำหนดอัตราค่าบริการบำบัดน้ำเสีย และการจัดเก็บค่าบริการบำบัดน้ำเสีย

17) ขับเคลื่อนการดำเนินการก่อสร้างและเดินระบบบำบัดน้ำเสียในพื้นที่ที่มีคุณภาพน้ำวิกฤต และพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวสำคัญของประเทศ

18) พัฒนาระบบการประเมินการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากระบบบำบัดน้ำเสียรวม เพิ่มประสิทธิภาพการลดก๊าซเรือนกระจกจากการนำน้ำทิ้งและกากตะกอนจากระบบบำบัดน้ำเสียรวมชุมชนมาใช้ประโยชน์

5. การตรวจสอบและควบคุมแหล่งกำเนิด

<u>แนวทางการดำเนินงาน</u>

1) ตรวจสอบและบังคับใช้กฎหมายกับแหล่งกำเนิดมลพิษทั้งมลพิษทางน้ำ มลพิษทางอากาศ โดยเฉพาะในพื้นที่เสี่ยง พื้นที่วิกฤต พื้นที่ริมน้ำ พื้นที่เขตควบคุมมลพิษ พื้นที่ท่องเที่ยว

2) สร้างเครือข่ายเฝ้าระวังเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของศูนย์ปฏิบัติการพิทักษ์สิ่งแวดล้อมในระดับพื้นที่

3) สร้างกลไกและเครือข่ายด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อร่วมตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะบริเวณรอบแหล่งกำเนิด

4) ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำกับดูแลสถานประกอบการที่อยู่ในชุมชนและสถานประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพให้มีการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เป็นรูปธรรมตามที่กฎหมายกำหนด

5) เพิ่มความเข้มข้นในการกำกับดูแลและการบังคับใช้กฎหมายในมิติด้านความปลอดภัยของสถานประกอบกิจการด้านพลังงานและคุณภาพของน้ำมันเชื้อเพลิงตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิงและการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

6. การตรวจสอบและควบคุมยานพาหนะ

แนวทางการดำเนินงาน

1) รณรงค์/ประชาสัมพันธ์ให้เจ้าของหรือผู้ใช้รถยนต์ จักรยานยนต์ ดูแลและซ่อมบำรุงเครื่องยนต์ตามระยะเวลาที่กำหนด เพื่อช่วยลดการปล่อยมลพิษ
2) ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการขับขี่อย่างถูกต้องปลอดภัย ประหยัดพลังงาน เพื่อลดมลพิษและเหตุรำคาญจากการขับขี่ เช่น การฝึกอบรม การใช้เทคโนโลยีแจ้งเตือนเพื่อปรับพฤติกรรมการขับขี่ เป็นต้น
3) บังคับใช้มาตรฐานการระบายมลพิษจากรถยนต์ใหม่ให้สอดคล้องกับมาตรฐานคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิง โดยบังคับใช้มาตรฐานการระบายมลพิษจากรถยน ต์ใหม่ให้เป็นไปตามมาตรฐานยูโร 5 ตามแผนที่กำหนดไว้
4) กำหนดมาตรการห้ามนำเข้าเครื่องยนต์ที่ใช้แล้วที่ปล่อยมลพิษสูง
5) ศึกษาพัฒนาแนวทางและมาตรการในการจัดการรถเก่าที่ก่อให้เกิดมลพิษสูง โดยมีมาตรการส่งเสริมจากภาครัฐในช่วงเปลี่ยนผ่าน และผลักดันมาตรการการด้านภาษีสำหรับรถยนต์ รถจักรยานยนต์ ที่ก่อให้เกิดมลพิษสูง

7. การจัดการปัญหาหมอกควัน

แนวทางการดำเนินงาน

1) ปิดป่าในส่วนที่มีสถานการณ์ไฟป่าอยู่ในระดับวิกฤต หรือเสี่ยงต่อการเกิดไฟป่าในขั้นรุนแรง ระดมสรรพกำลัง เครือข่ายอาสาสมัคร อุปกรณ์ เครื่องมือ อากาศยาน ในการลาดตระเวนเฝ้าระวัง และปฏิบัติการดับไฟอย่างเข้มข้น
2) บังคับใช้กฎหมายกับผู้ลักลอบเผา หรือผู้กระทำผิดอย่างเข้มงวด
3) ควบคุมการเผาในพื้นที่โล่ง ทั้งพื้นที่ป่า พื้นที่เกษตร พื้นที่ชุมชน พื้นที่ริมทาง อย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะพื้นที่ไร่อ้อยในฤดูกาล 65/66 กำหนดให้มีอ้อยไฟไหม้ ได้ไม่เกินร้อยละ 5
4) ควบคุมมาตรการปลอดการเผาสำหรับพื้นที่เกษตร (zero burning) อย่างเข้มงวดในพื้นที่ปลูกอ้อย ข้าวโพด และข้าว เช่น กำหนดเงื่อนไขด้านสิ่งแวดล้อมในการช่วยเหลือเกษตรกรงดรับอ้อยไฟไหม้เข้าหีบในช่วงวิกฤตฝุ่นละออง และมาตรการเพิ่มมูลค่าวัสดุชีวมวลทางการเกษตร ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการควบคุมการเผา โดยเชื่อมโยงมาตรการส่งเสริมและชดเชย เช่น การรับประกันราคาพืชผล และการจัดสรรที่ดินให้ชุมชน (คทช.)
5) เพิ่มการรับซื้อชีวมวล เพื่อผลิตพลังงาน เช่น โรงไฟฟ้าชุมชน
6) มีมาตรการส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจเกษตรกรให้ปลอดการเผา เช่น การกำหนดราคาอ้อยที่ตัดเข้าโรงงานโดยไม่เผาจะขายได้ราคาสูงกว่าอ้อยที่ผ่านการเผา การลดภาษีนำเข้าเครื่องจักรในภาคการเกษตร เป็นต้น

7) ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่รับผิดชอบ กรณีการนำหลักเกณฑ์การห้ามเผาในแปลงเพาะปลูกข้าว อ้อย และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ รวมถึงพืชอื่นที่เสี่ยงต่อการเผา ให้เป็นหลักปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี เพื่อประกอบการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยตามระบบการจัดการคุณภาพหลักปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP)
8) จัดทำแผน/มาตรการลดและจัดการจุดความร้อนในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ และป่าสงวนฯ รายพื้นที่
9) จำกัดเวลา พื้นที่ และปริมาณสำหรับรถบรรทุกที่จะเข้ามาในเขตเมือง และกำชับให้จังหวัดประกาศการห้ามเผาในทุกพื้นที่ รวมถึงห้ามบริหารจัดการเชื้อเพลิงด้วยการเผาในที่โล่ง และให้บรูณาการหน่วยงานในพื้นที่ลาดตระเวนเฝ้าระวังการเผา ป้องกันไม่ให้มีการเผาอย่างเข้มข้นในช่วงวิกฤตฝุ่นละออง
10) ส่งเสริมการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เช่น เกษตรปลอดการเผา ปรับเปลี่ยนการปลูกพืชเพื่อทดแทนพืชเชิงเดี่ยว/พืชที่ต้องเผา
11) ส่งเสริมสนับสนุนให้ชุมชน ประชาชนมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังแหล่งกำเนิดมลพิษและฝุ่นละอองขนาดเล็กในพื้นที่ และขับเคลื่อนชุมชนต้นแบบที่มีความเข้มแข็งจัดการความเสี่ยงต่อสุขภาพจากฝุ่นละอองขนาดเล็ก
12) พิจารณากำหนดมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้าสินค้าทางเกษตร ที่มีผลต่อการเกิดมลพิษทางอากาศ $PM_{2.5}$
13) เพิ่มระบบติดตามตรวจสอบและบ่งชี้แหล่งกำเนิดฝุ่นละออง
14) ปฏิบัติการทำฝนหลวงเพื่อบรรเทาสถานการณ์ไฟป่า หมอกควันและฝุ่นละออง
15) เฝ้าระวังผลกระทบต่อสุขภาพและพฤติกรรมป้องกันความเสี่ยงจากหมอกควันและฝุ่นละอองขนาดเล็ก
16) จัดห้องปลอดฝุ่น แจกจ่ายอุปกรณ์ป้องกันฝุ่น ยารักษาโรค รวมถึงหน่วยบริการตรวจสุขภาพ คลินิคปลอดฝุ่นให้กับประชาชนให้ครอบคลุมทุกพื้นที่เสี่ยง
17) สื่อสารผลการดำเนินงานของภาครัฐในการป้องกันแก้ไขปัญหา หมอกควัน ไฟป่า และฝุ่นละออง ให้ประชาชนรับทราบอย่างต่อเนื่อง
18) ขับเคลื่อนการดำเนินงานตามข้อตกลงระหว่างประเทศเรื่องมลพิษหมอกควันข้ามแดน
19) ขับเคลื่อนเพื่อลดจำนวนจุดความร้อน/พื้นที่เผาไหม้ในภูมิภาคอาเซียนเป็นให้ไปตาม Roadmap และเป้าหมายที่กำหนด
20) จัดทำฐานข้อมูล Big Data ด้านการเกษตร เพื่อเชื่อมโยงการทำงานกับระบบ GIS เช่น การใช้ประโยชน์ที่ดิน แหล่งน้ำ สภาพภูมิอากาศ ภัยธรรมชาติ โดยต่อยอดจาก Agri-map เพื่อประโยชน์ในการแก้ปัญหาและร่วมกันบริหารจัดการการเพาะปลูกและลดการเผา
21) ศึกษาวิจัยมาตรการลดมลพิษจากหมอกควันให้เกิดประสิทธิภาพโดยใช้มาตรการทางเศรษฐศาสตร์และสังคม
22) ให้ความรู้ในเรื่องวิธีการ สภาพอากาศ ช่วงระยะเวลา และข้อมูลแวดล้อมอื่นๆ เพื่อควบคุมการเกิดมลพิษทางอากาศ
23) จัดสรรงบบูรณาการขับเคลื่อนวาระแห่งชาติการแก้ไขปัญหามลพิษด้านฝุ่นละออง และสนับสนุนงบประมาณ ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่า หมอกควัน อุดหนุนให้กับ อปท.
24) กำหนดมาตรการจูงใจในการนำรถเก่าออกจากระบบ และมาตรการจำกัดปริมาณรถ และโรงงาน
25) สร้างความเข้มแข็งให้กับเยาวชน ประชาชน ชุมชนในการจัดการความเสี่ยงต่อสุขภาพ รวมทั้งพัฒนานวัตกรรมในการจัดการปัญหาหมอกควัน ไฟป่า และฝุ่นละออง

8. การจัดการมลพิษเชิงพื้นที่

<u>แนวทางการดำเนินงาน</u>

1) จัดตั้งทีมตอบโต้เหตุฉุกเฉินสารเคมี กรณีเกิดเหตุฉุกเฉินหรืออุบัติภัยด้านสารเคมีในระดับพื้นที่
2) เพิ่มศักยภาพจังหวัดและหน่วยงานในระดับท้องถิ่นให้สามารถติดตามตรวจสอบคุณภาพอากาศและสถานการณ์ระดับเสียงในระดับพื้นที่
3) พัฒนาระบบการรับเรื่องร้องเรียนและการแก้ไขปัญหาอย่างในระดับพื้นที่เป็นระบบ โดยกำหนดบทบาท หน้าที่ของผู้รับผิดชอบในระดับพื้นที่ให้ชัดเจน
4) เพิ่มพื้นที่ติดตามตรวจสอบคุณภาพอากาศที่มีวิธีการตรวจวัดที่เป็นวิธีมาตรฐานตามประกาศ เพื่อขยายเครือข่ายการเฝ้าระวังและแจ้งเตือนสถานการณ์ให้ครอบคลุมทั่วประเทศ
5) พัฒนาขีดความสามารถในการคาดการณ์สถานการณ์ฝุ่นละอองที่มีความแม่นยำ ล่วงหน้า 7 วันให้ครอบคลุมทั่วประเทศ
6) บูรณาการข้อมูลคุณภาพอากาศในพื้นที่เป้าหมายที่สำคัญ เช่น เขตควบคุมมลพิษ ภาคเหนือ และกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เพื่อเป็นพื้นที่นำร่องในการแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนในพื้นที่
7) เฝ้าระวังผลกระทบต่อสุขภาพจากมลพิษสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เป้าหมาย เช่น เหมืองแร่ทองคำ
8) ทำการศึกษาวิจัย (R/D) นวัตกรรม และมาตรการ มาใช้ในการจัดการสิ่งแวดล้อมในระดับพื้นที่ที่สอดคล้องกับบริบทและสถานการณ์ของแต่ละพื้นที่ เช่น ระบบบำบัดน้ำเสียปลายเส้นท่อ สถานที่พักขยะขนาดกลาง/เล็ก หรือแบบประยุกต์ที่เหมาะสมในแต่ละพื้นที่ (อุทยานฯ พื้นที่ป่าไม้ วัด ชุมชนแออัด) เป็นต้น

<u>ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาระบบการบริหารจัดการมลพิษ</u>

เสริมสร้างประสิทธิภาพการบริหารจัดการมลพิษผ่านทรัพยากรมนุษย์ องค์ความรู้ กลไก กฎหมาย ฐานข้อมูล การกำหนดนโยบาย การใช้เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์ มาตรการทางสังคม งานวิจัยและนวัตกรรม การให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม การสื่อสารและการเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะ การดำเนินการตามกฎ ระเบียบ ข้อผูกพัน และข้อตกลงพันธกรณีระหว่างประเทศ

1. การบริหารจัดการในภาพรวม

<u>แนวทางการดำเนินงาน</u>

1) พัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ในระดับภูมิภาคในการตรวจวัดมลพิษจากยานพาหนะ สนับสนุนเครื่องมือตรวจวัดมลพิษ เพื่อให้ตรวจวัดได้ถูกต้อง แม่นยำ และสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชน
2) การให้ความรู้เกี่ยวกับการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเพื่อรองรับการดำเนินงานการเปลี่ยนแปลงส ภาพภูมิอากาศ และสร้างความรอบรู้ให้ประชาชนในการจัดการปัจจัยเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อสุขภาพ

3) นำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการมลพิษ โดยแก้ไขปรับปรุงกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบ เพื่อวางแผนการบริหารจัดการและสื่อสารแจ้งเตือนให้มีประสิทธิภาพ (แหล่งกำเนิด ปริมาณมลพิษในบรรยากาศ และผลกระทบต่อสุขภาพ)

4) ปรับเปลี่ยนรูปแบบการให้บริการของหน่วยงานไปสู่รัฐบาลดิจิทัล โดยใช้ระบบ Mobile Application หรือพัฒนา Super Application ด้านการบริหารจัดการมลพิษแบบครบวงจร

5) สร้างความรอบรู้ให้ประชาชนในการจัดการปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพจากมลพิษด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อสุขภาพ

6) เพิ่มพื้นที่สีเขียวในเขตเมืองให้ได้สัดส่วนที่เป็นมาตรฐานในระดับสากล ส่งเสริมการจัดการพื้นที่สีเขียวในเมืองตามแนวทาง Nature-based Solution และให้มีพื้นที่สีเขียวเป็นแนวกันชนสำหรับสำหรับแหล่งกำเนิดมลพิษกับชุมชนหรือที่อยู่อาศัย

7) ส่งเสริม Third Party ในการตรวจสอบ เฝ้าระวัง และประเมินผลการดำเนินงานการจัดการมลพิษของภาคส่วนต่างๆ

8) ใช้กระบวนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental Assessment : SEA) ในการบริหารพื้นที่พัฒนาหรือโครงการพัฒนาขนาดใหญ่ทุกแห่ง เพื่อใช้ในการตัดสินใจเชิงนโยบาย และสร้างความรู้ความเข้าใจในระเบียบ หลักการ กระบวนการ และการใช้ประโยชน์จาก SEA

9) เตรียมการ/คาดการณ์สารมลพิษใหม่ๆ ที่เป็นผลจากการพัฒนาและการใช้ทรัพยากรที่อาจมีความสำคัญในอนาคตเพื่อเตรียมรับมือกับการเปลี่ยนแปลง และจัดทำข้อเสนอแนวทางการเฝ้าระวัง เครื่องมือ/อุปกรณ์ และวิธีการบริหารจัดการในอนาคต

10) พัฒนาและเพิ่มศักยภาพการตรวจวิเคราะห์สารมลพิษตามที่กฎหมายกำหนด ทั้งการตรวจวิเคราะห์ด้วยวิธีมาตรฐาน การตรวจแบบ On-site รวมทั้งห้องปฏิบัติการของหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้มีขีดความสามารถเพิ่มขึ้นและสามารถให้บริการรับตรวจวิเคราะห์ได้

11) ยกระดับห้องปฏิบัติการตรวจวิเคราะห์น้ำมันเชื้อเพลิงให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และได้มาตรฐานระดับสากล พัฒนาระบบจัดการข้อมูลสารสนเทศของห้องปฏิบัติการเพื่อให้มีผลการตรวจสอบที่น่าเชื่อถือ ถูกต้อง แม่นยำ และรายงานผลการทดสอบได้อย่างรวดเร็ว ควบคู่กับระบบการตรวจสอบแบบ Mobile (รถตรวจสอบเคลื่อนที่) เพื่อให้สามารถ ตรวจสอบได้ครอบคลุม และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว

2. การใช้มาตรการทางเศรษฐศาสตร์และมาตรการทางสังคม

<u>แนวทางการดำเนินงาน</u>

1) สนับสนุนการนำเงินกองทุนสิ่งแวดล้อมมาใช้ในการบริหารจัดการขยะและน้ำเสียตั้งแต่ต้นทาง

2) นำเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์มาใช้ เช่น การจ่ายค่าตอบแทนการให้บริการของระบบนิเวศ (PES) “ผู้ที่ได้รับประโยชน์เป็นผู้จ่าย” โดยให้ผู้ที่ได้รับบริการจากระบบนิเวศจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนให้แก่ผู้ทำหน้าที่อนุรักษ์ เพื่อสร้างแรงจูงใจให้ใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เกิดการอนุรักษ์ฟื้นฟูระบบนิเวศให้เกิดความยั่งยืน

3) ผลักดันให้มีระบบการซื้อขายคาร์บอนเครดิตเพื่อจูงใจให้เกิดการลงทุนภาคการผลิตพลังงานไฟฟ้าจากขยะ (Waste to Energy)

3. การเพิ่มประสิทธิภาพด้านกฎหมาย

<u>แนวทางการดำเนินงาน</u>

1) ปรับปรุงกฎหมายให้ทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ เพื่อควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดและครอบคลุมสารมลพิษใหม่ๆ ในอนาคต
2) ปรับปรุงกฎหมายให้เอื้อต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจหมุนเวียนและลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากทุกภาคส่วน
3) เสริมสร้างศักยภาพและยกระดับขีดความสามารถเจ้าหน้าที่ของรัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการบังคับใช้กฎหมายด้านสิ่งแวดล้อม
4) จัดทำระเบียบ ข้อบังคับ กฎหมายเพื่อส่งเสริมและกำกับดูแลธุรกิจให้เกิดการแบ่งปัน พัฒนาเครือข่ายให้เกิดความร่วมมือระหว่างผู้ผลิตและผู้บริโภค สร้างแพลตฟอร์มเชื่อมโยงระหว่างผู้ใช้และผู้ให้บริการในการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ เพื่อสนับสนุนให้เกิดการใช้และหมุนเวียนทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพ
5) ปรับปรุงกฎหมายให้เอื้อต่อการสร้างความร่วมมือระหว่างท้องถิ่นในการจัดการมลพิษตั้งแต่ต้นทาง

4. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและเครือข่ายของภาคส่วนต่าๆ ในการจัดการมลพิษ

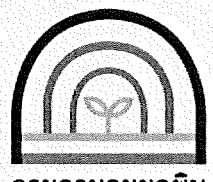
<u>แนวทางการดำเนินงาน</u>

1) รณรงค์/ประชาสัมพันธ์ให้ทุกภาคส่วนร่วมกันลดการเผา
2) ผลักดัน/ขับเคลื่อนและยกระดับความร่วมมือทุกภาคส่วนในการแก้ไขปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อสุขภาพ
3) สร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ อาทิ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด และผู้นำชุมชนในรูปแบบคณะกรรมการร่วมกันติดตามตรวจสอบแหล่งกำเนิดมลพิษในระดับพื้นที่
4) ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สร้างเครือข่ายภาคประชาชน เครือข่ายพิทักษ์สิ่งแวดล้อม และภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม ติดตามการแก้ไขปัญหามลพิษในระดับพื้นที่
5) สร้างความเข้าใจและความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนในการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ขับเคลื่อนการดำเนินงานในวงกว้าง ปรับปรุงแนวปฏิบัติ กฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริมการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
6) สนับสนุนให้ภาคเอกชนร่วมกันสร้างการรับรู้เชิงรุกให้แก่ภาคประชาชนเพื่อปรับพฤติกรรมให้เกิดการรักษาสิ่งแวดล้อม เช่น ลดคัดแยกขยะ ประหยัดพลังงาน ลดกิจกรรมการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

5. การดำเนินงานตามพันธกรณีและความร่วมมือระหว่างประเทศ

<u>แนวทางการดำเนินงาน</u>

1) ส่งเสริมให้ภาคส่วนต่างๆ ดำเนินการตามมาตรการระหว่างประเทศ และพันธกรณีระหว่างประเทศด้านสารอันตราย ได้แก่ อนุสัญญารอตเตอร์ดัม อนุสัญญาสตอกโฮล์ม อนุสัญญาบาเซล อนุสัญญามินามาตะ ข้อตกลงระหว่างประเทศในการป้องกันมลพิษจากพลาสติก (มติ UNEA 5.2) และยุทธศาสตร์การดำเนินงานระหว่างประเทศว่าด้วยการจัดการสารเคมี (Strategic Approach to International Chemicals Management : SAICM)
2) สร้างเวที/ช่องทางการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลทางวิชาการในการแก้ไขปัญหามลพิษระหว่างประเทศ
3) เตรียมความพร้อมและเชื่อมโยงการดำเนินงานของประเทศให้สอดคล้องกับข้อตกลงตามพันธกรณีระหว่างประเทศ
4) ส่งเสริมความร่วมมือทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ เพื่อรองรับการดำเนินงานตามข้อผูกพันและพันธกรณีที่เกี่ยวข้องกับด้านสิ่งแวดล้อม โดยคำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดของประเทศ

กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กรมควบคุมมลพิษ
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
92 ซอยพหลโยธิน 7 ถนนพหลโยธิน แขวงพญาไท
เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร 10400
โทรศัพท์ 0 2298 2450 โทรสาร 0 2298 5394
www.pcd.go.th